

flori de crâng

revistă literară --- artistică --- socială

Suflet și materie

de
GEORGE
BOTA

Psihologii materialişti susţin că sufletul nu ar fi decât o secreţiune a creierului, un reflex, o fosforescenţă a materiei. Astfel că după teoria lor creierul lui Napoleon, Goethe sau Eminescu ar fi fost alcătuit din aceeaşi componenţi ca şi o rămă sau altă târâtoare. Iar dacă am privi materia în lumina fizicii moderne, care o reduce la simple puncte de energie, am fi înclinaţi să credem că sufletul s'ar putea reduce la materie. Creierul omului, oricât de genial ar fi, nu este deci decât o baterie de energie electrică sub forma sa cea mai evoluată. Raportul dintre cauză şi efect ar fi constant, conform principiului conservării energiei.

Numai că faţă de această ipoteză simplistă se ridică copleşitoare o lume alta decât a materiei: este lumea sufletească, ce nu poate să-şi găsească echivalentul în materie. Materia este ponderabilă, sesizabilă şi întinsă în spaţiu. Ea poate deci fi măsurată, poate fi prinsă în formule şi cântărită. Cu ce am putea însă cântări sufletul? Cu ce l-am putea măsura şi cum l-am putea închide în formule matematice? Cauza care ar fi materia este întrecută peste măsură de efectul său, care este sufletul.

Materia este numai în prezent şi actuală; sufletul străbate trecutul până în adâncimile lui şi sfredeleşte viitorul uneori chiar cu secole. El străbate universul întreg după bunavoia sa; el prin urmare nu este mărginit nici în spaţiu nici în timp ca materia. Corpul nostru este o cantitate mărginită în forma sa; sufletul se revarsă înfinit de mult peste marginile trupului.

Mai sunt şi alte trupuri vii, din care totuşi nu se revarsă nimic. Eul nostru profund este calitate, nu cantitate; are culorit, nuanţe infinite şi neprevăzute, are intensitate. Este de bunăseamă legătură între trup şi suflet, ca aceea dintre un locuitor şi camera sa; dar nu putem confunda locuitorul om cu locuinţa sa zid, chiar dacă zidurile i-ar condiţiona viaţa. Este ceva cu mult mai mult şi efect decât în cauza sa. Cine ar putea arăta echivalentul material al cugetului unui Kant, al simţirei unui Eminescu, al imaginaţiei unui Wagner etc.? Care este echivalentul material al sublimului sacrificiu de pe Golgota, simbolul iubirii fără margini. Materia, cu legile ei, cu reacţiunile ei, la fiecare pas ne arată răutate, dacă am putea să-i atribuim vreo intenţie; cum ar putea ea, materia să ne explice bunătaea, iubirea, ertarea, eroismul?!

Omul ca animal este născut de natură; omul ca suflet se creează singur prin stăruirea pe care o face. Omul suflet îşi pune scopuri peste legile firei; aceste scopuri îl eliberează de cătuşele materiei. El iese din înlănţuirea cauzală; părăseşte legile brutei şi-şi creează o lume mai vastă, mai înaltă tinzând spre Dumnezeuire. Intre brută şi Dumnezeuire omul se plasează după bogăţia şi calitatea sufletului său.

Unii rămân mai aproape de animal, legaţi de legile stomacului, ale cărnei, ale materiei; alţii se ridică în lumea sufletului, cu alte legi cu alte orizonturi. Ba ce e mai mult, omul străbate chiar materia cu sufletul său. Urmele sufletului apar la fiecare bucăţică de materie; materia poartă

intipărite intențiile omului. Dela plugarul care brăzdează pământul cu intenția de a-l face să rodească; dela ciobanul care dă viață lemnului din care doinește și până la cel mai desăvârșit sculptor ce din marmora moartă cioplește statuia plină de farmec și de însuflețire, peste tot în jurul nostru vedem împregnate pe materie sufletul omului. Sufletul proiectează viață acolo unde este întuneric, îl proiectează chiar și pe Dumnezeu pe firmament. Sufletul creează valori pe care materia singură nu le poate crea: frumosul, adevărul, binele, infinitul, toate sunt creații ale sufletului și nu pot exista în afară de el. El face din sunet cântec, din gângăvitul lirului poezie, din fețe colorate, tablouri. El strunește materia, o supune voinței sale, o face să-și dea pe față energiile ascunse, cari desigur ar fi stat închise fără intervenția sufletului omenesc.

Materia poate cel mult explica manifestările inferioare ale omului, dar nu înălțimile sufletești.

Iată pentru ce credem că în aceste vremuri de materialism, mai ales practic, o regenerare a omului nu este posibilă decât printr'o trăire profundă a sufletului. Dar mai presus de toate se desprinde adevărul că sufletul se produce prin efortul fiecăruia.

Omul suflet, se creează pe sine!

Reminiscențe

de Mărioara Militaru

Trecut-au ani; Eram copilă
Când hunicuța povestea,
Din lumea plină cu imagini,
De zmei, de zâne... ce știea...

Noi stam ca stanele de piatră
În glas de vorbe bătrânești
Și adormeam pe lângă vatră
În vraja dragelor povești.

Il văd acum prin sticla pozei
Al Bună-i chip înseninat
Și atâta-l plâng cu fata Rozei
Căci mult pe-atunci m'a mângâiat.

Dar în zadar invoc trecutul
Să vină'n taină cu-al lui pas
C'a nimicit de mult pământul
Al Bunicuței dulce glas.

Vis și realitate

de Dr. Potcaș

A fost odată, ca niciodată, că de n'ar fi fost nu s'ar pomeni. Cam așa se începe de regulă seria basmelor. Abia este însă basm, ce s'ar fi plasmuit de mai multe ori, apoi din nou și din nou, ca și basmul ce sună despre amor: Când se întâmplă ca două inimi să se caute și se găesc, apoi soarta lor și-o leagă spre alianță pân' la moarte.

A fost odată, ca niciodată — astfel se termină basmul.

Nici pentru toată lumea nu afirm că nu sunt căsătorii fericite. Eventual poate să-mi obiecționeze totuși cineva: ce se mai pricepe oare un preot ortodox, izolat de societatea modernă, la fericirea sau la nefericirea soților?! Deși totuși abia se află om care ar putea privi mai adesea și cu mai adâncă compătimire în vulturile mizeriei decât un preot, care trebuie să intuiească soarta atâtor căsătorii, la cari în prima zi a sunat vesel muzica, după aceea vioara s'a frânt, fericirea s'a răsfirat, așa, precum obișnuiește a se răsfira fericirea umană. O, așa e de frumoasă adevărata fericire a vieții conjugale! — Este însă atât de rară, exact, ca și povestea frumoasă!

Nimeni nu trage la îndoială faptul că, întemeierea căminului este cel mai important eveniment al soartei, în viața unei perechi de oameni. Când bărbatul și femeia se logodesc, totdeauna își imaginează ca și cum ar porni într'o împărăție de vis. Acest optimism e și frumos, apoi și necesar. În sufletul în care nu viează convingerea că punctul inițial al celor mai fericite bucurii a două vieți este căsătoria, acela niciodată nu va avea curaj să primească asupra sa suportarea sarcinilor îmbinate cu cele două vieți. Să nu-și uite însă nici bărbatul, nici femeia de aceea că, la alegere a soțului de viață trebuie să primească nu numai fericirea sperată a celor două suflete, ci și sarcinile virtuale, vorbesc despre fericire virtuală, căci doar fericirea, de multeori, se împiedecă în impe-

CE-I SPERANȚA . . .

Un izvor, din stâncă rece, ce străbate'n larg, spre mare,
Și în drumu-i, fără țintă, cu liman ce margini n'are,
Tot în murmur lin îmbie să adape cu iubire,
Să strecoare, cât mai multă, pe-ori ce buză'nsuflețire.

Un zefir, din larg de zare, ce'ntr'o taină nevăzută,
Sus pe munte, jos în vale, în coliba cea tăcută,
Prinde'n brațe și alintă „rădăcini“ scaldate'n brumă,
Noi vlăstare să 'ncolțească, înspre cer, cu flori, din humă.

Soare blând, ce'n mii de sulii strânge pânza 'ntunecoasă
Ce tronează'n adâncime, lângă moartea cea hidoasă ;
Și la sufletu-i adună, într'un tot, dintr'o frântură,
Mii de inimi amorțite, să le dea din nou căldură.

Un parfum, ce'n sbor de joacă, depe-o creangă înflorită,
Se strecoară, cu mireme, o regină 'mpodobită ;
Ignorează răsărtirea între flori otrăvitoare
Ce gândesc ca să subjuge, pe oricine să omoare.

O zeiță răsfățată, ce oricui se lasă pradă,
Și modestă, că nu cere niciodată vre-o răsplată,
Stă cu voie, fără murmur, pe pământ o veșnicie
În bordee și palate, în neajuns și 'n bogăție.

Un mic înger, ce'n credință, scut având dumnezeirea,
Ocroțește pe oricine care-i cere înfrățirea ;
Nici dușman temut de moarte, nici obstacol n'are 'n față
Pentr-acei ce pân-la capăt, o slăvește în viață.

Dar . . . furtună 'n agonie ia ființă într'o clipă
Pentru-acel ce se'cutează să-i ciuntească din aripă ;
Și asupra-i lasă' liber toate relele din lume
Să-l sdrobească și prin vaiet să învoace-al, ei renume ;

Nu din dorul răsbunării, cu prea mulți astfel se poartă,
De îi lasă să cerșească, să-și blesteme a lor soartă,
Ci acel ce'ncepe drumul, să-l străbată pân-la urmă,
Să cunoască, înspre bine, că doar ea-i în veci la cărmă.

Astfel e. Cam incredulă și-arțăgoasă câte-odată ;
Dar revine, se'mblânzește inima-i pe veci curată,
Dac-un prigonit de soartă, pocăit, spre ea se'ntoarce . . .
Ea conduce omenirea . . . Fericirea, ea o toarce . . .

GELU GEORGESCU

riul speranței.

Logodna-i vis dulce, fermecător — și trebuie să fie așa. Căsătoria-i deșteptare, realitate — și trebuie ca aceea să fie. Nimeni nu poate umbla în ghete aurite pe cărare aspră, dură, spinoasă, pietroasă. Mirii la logodnă obișnuiesc să aducă un buchet de flori aromatice din fermecătoarea lume de vis a iubirii. Ceeace înaintea slântului altar au promis unul altuia solemn cu jurământ de fidelitate, aceea să-i însoțească pe ei peste viață, să fâlfâie acolo în lumânările pomului de Crăciun, la leagănul copilului, în zilele fericirii comune, în dulcile fructe ale muncii și agoniseli, precum și pe timpul încercărilor, durerilor și păsurilor comune.

Odată a fost *o fericire*. — Așa se începe mulțimea de căsătorii.

A fost odată o căsătorie. — Așa se termină multe căsătorii.

Pentru ce? — Fiindcă mulți oameni efectuează cam neprecuțat cea mai importantă și cea mai grea alegere a vieții.

Rar se nimerește să întâmpinăm doi oameni, cari la piano din primul moment ar putea cânta fără defect și fără eroare o bucată muzicală compusă pentru patru mâni. Tem pururea pe acei oameni care își imaginează eronat că viața conjugală o vor putea rola fără sminteală după prima vizită, că între problemele grave ale vieții niciodată nu vor comite culpă. — Mă tem că atari oameni trăesc în visul, al cărui finit va fi amară deșteptare și penibilă dezamăgire.

Dacă mirele și mireasa, în căsătorie, consideră numai zorzoanele de aur și de argint, cu cari i-au copleșit la cununie, atunci este de temut că vor purta și acel blestem ce urmărește aurul ca umbra.

Cine în căsătorie caută numai fericirea-î personală și nu tinde spre aceea ca și pe alții să-i ferească, acela nu o va găsi pe a sa, ba o va distruge și pe a altuia.

Cine caută iubirea conjugală în mergia frumuseții pământeste, acela cultivă așa fruct în al cărui intern crește vierme rozător ce mâine, sau poimâine va sâsâi: „nebune bărbat, nebună femeie, crezi tu oare că eu nu-mi voi mâncă porția?...“

MEDITAȚIUNE

Omagiu Dlui C. STĂTESCU
Prof. Universitar

Cerul în nemărginire, colindaș de-al nostru gând,
Stăpânește sorții lumii peste-al veacurilor rând,
Cu puteri nebănuite 'nvăluite de mister,
Punând graniți nevăzute între om și între cer,
După unii fiind haos în eterna lui ființă,
După alții, locul sacru 'n tot ce e neființă,
Cu 'ngeri, sfinți — fluid eteric — ce'n puterea lor divină,
Străjuesc pe-aceia cărui toată lumea i-se 'nchină,
Și-i ridică catedrale, temple mari de rugăciuni,
Să-și rescumpere cu-o jertfă, clipe de deșertăciuni.
Dând viața unui Cosmos, haosul cu mit de sori,
Deși toate's fără viață, de pe toate le 'mpresori,
Omenirea fiind capriciul unei clipe din natură,
Joc slingher ce nu repetă gluma celor ce o 'nconjoară,
Armoniile din spațiu fiind în cadrul unor legi,
Ce în mintea noastră strămlă este greu să le 'nțelegi...

Cer adânc ce porți divinul, gândul când mi se ridică
Pân' la tine, simt eternul din făptura mea cea mică,
Simt scântea veșniciei ce în trup o port și eu,
Înălțindu-mi-se gândul născocind un Dumnezeu,
Trupul, corp sortit peirei printr-o moarte ce-l atinge,
Iar a spiritului masă doar o forță ce se stinge,
Renăscând spontan în spațiu, sau pierzându-se în haos,
Alergând din calea morții, inerției și repaos,
Antrenând mișcarea'n spațiu, infinită și allegro,
Și sub forme ce ne scapă, fiind Alfa și Omega...

Peste toate aceste 'ntinderi infinite de atom,
Sboară lacomă gândirea și puterea unui om,
Om născut din întâmplare, din nimica și din toate,
Și-a adus pe glob și 'n ceru-i tot ce e divinitate,
În triumful ce rămâne generațiilor în mers,
Cu puterile inerte risipite 'n Univers,
Și-a creat sub forma vie ce l-a dus la apogeu,
Forța care ne domină și-a numit-o Dumnezeu,
Înzestrând-o cu putere infinită de simbol,
Deși ceru'n timp și spațiu va fi tot pustiu și gol...

N. OPRȘENESCU-RÂMNIC

Dacă cineva se căsătorește și nu se întreabă pe sine: Putea-voiu oare răbdă? Putea-voiu oare să renunț resignant la interesele pur personale? Putea-voiu oare tăcea? Putea-voiu oare suferi? Putea-mă-voiu pleca? Putea-voiu suporta deziluziile? Putea-voiu tolera mii și mii de împunsături, fără să mă cuget la răsbunare? Ști-voiu cumpăni cu reflexie logică? Ști-voiu să fiu fidel? Ști-voiu să fiu bărbat și să susțiu o familie? Ști-voiu să fiu soție, ști-voiu emite raze luminoase ca raza solară și în cel mai ascuns colț al căminului meu?

Fi voiu capabilă să priveghez nopți întregi lângă leagăn sau la căpătâiul bolnavului? Fi-voiu în stare a sta lângă sicriu și să nu mă prăbușesc, când moartea mi-a răpit totul? Cine nu s'a întrebat înainte de căsătorie, iar dacă s'a întrebat și n'a primit răspuns bine satisfăcător la întrebările sale — acela deja șovăie.

Și oare cine cutează să-și încredințeze vieța unui bărbat esitant, unei femei șovăitoare? E prudentă procedare a încredința o vieță unei conduceri oarbe?

A fost odată ca niciodată — așa se încep basmele. Cine însă, fericirea a două suflete, o întemeiază exclusiv pe interese pur materiale trecătoare, la acela basmul fericirii în căsătorie, de regulă, devine tragedie.

Și nu există oare suficientă tragedie în vieța celor inocenți? Este oare nevoie de aceea, ca oamenii să sufere și pentru păcatele lor?

*

Poate fi oare mai mare fericire decât acei iubire, ce numai în moarte *este permis* să se termine? Poate fi oare mai mare tortură decât acea iubire, pe care au constrâns-o la aceea, ca pribegind pe spini să sângereze? Câte sunt atari iubiri, care în căsătorie nefericită trebuie să sucombe...

Doar cunoașteți bine scenele vieții variabile în mediul nostru sau în preajma noastră. Cuvinte dulci, fierbinți și-au șoptit. Așa a fost pe timpul logodnei, în ziua nunții, în săptămânile de miere, în primele luni ale căsătoriei. Apoi au urmat grijile. De acestea nu și-au dat seama. În amețelile fericirii au crezut că grijile niciodată nu se pot surpa asupra lor. Ceata tristă a păsurilor s'a îmbulzit însă mereu în grupuri tot mai condensate în jurul lor. A sosit și timpul acelei împrejurări, când cei doi oameni, pe care căsătoria i-a unit cu dragoste, să poarte cu adevărată iubire contopită și sarcina necazurilor. Aceste mari supărări au împins însă tot mai departe pe unul de altul. Și-au făcut reproșuri reciproc, deși niciunul n'a fost vinovat în iscarea calamităților și în loc să fi luptat împreună contra necazului și grijei — au început a nu-și mai înțelege vorba — și nu și-au priceput inima. Tot cuvântul lor,

toată fapta lor s'a schimbat în biciușcă. Cine a văzut Dansul-Mortal al lui Strindberg, acela are ideie despre cruzimea cu care doi oameni sunt capabili să se tortureze.

Pe spinii grijilor moare apoi una dintre cele două iubiri. Pe cealaltă o rănesc mortal mărunții ghimpi ai neglijenței, manifestată între soți. Acești ghimpi sunt atât de mititei încât cu ochiul nu se pot vedea și totuși se poate ucide cu ei iubirea. Dar aci doar mai de multeori este vinovat bărbatul decât femeia. Înaintea lumii — cugetă el — se cuvine ca să se stăpânească, acasă însă lasă liber toată pasiunea sa vehementă. În fața șefilor săi, în serviciu se reține și nu ușor își uită calmul încă nici înaintea subalternilor săi. Înaintea soției sale, în prezența fiilor săi însă își permite totul. E pe deplin sigur că de poate fi cineva util, care știe să ajute pe un bărbat în suportarea păsurilor lui, și ca acel cineva nimeni nu poate fi mai vârtos decât soția. Acele pășuri însă

Imprimăvărare

In reverii de seară cu-al basmelor decor
iubirea mea i topită în șipot de izvor;
e veselă Natura doinind întreaga fire,
cu ea șoptesc zefirii un cântec de iubire:
și 'ndepărtat de zare covor de argint așterne
zeița primăverii cu îndrăgiri eterne...
E pace pretutindeni ca 'n tainice morminte
când rălăcite-acasă vin aducerile-aminte,
și 'n ochii tăi, Domniță, aș mai privi odată;
să uit viața-mi tristă — poveste-adevărată...

.....
Au înverzit iar pomii și parcul solitar
iubirei noastre, zee, e-un funerar altar...

Vor trece ani . . .

*Vor trece ani
cu amintiri
și în amurg te or adormi
cu povestiri . . .*

*Vor trece ani . . . și-atunci vei șii
că te-am iubit cu-atâta drag;*

*Vor trece ani . . . voiu fi o umbră:
pierdută 'n noaptea unui veac . . .*

ION MIUȚA

Nocturnă

Pământul e întunecat,
E noapte plină;
Tăcere-i peste tot, nici în grădină,
Caișii, crengile nu-și bat.

Cerul e sombru — de metal —
Năluca lună,
S'ascuns prin nori, în cuibul ei nebună,
Să nu-i vedem vestmântu-i de cristal,

Stelele toate s'au închis
În vecinicie.
Moatea domnește în gol; bolta pustie
Cu — neîînța vie — s'a încins.

Pe coate rezemat privesc
Afară'n noapte;
Departa în trecut — ca niște șoapte
În taină, amintirile foșnesc ..

Dar... dintr'un timp și ele tac
Și'ntunecoasă
— Aripa păcii — pe lume se lasă
Superbă ca și ultimul monarh.

Și alină în viață — tot ce i trist —
Și dor și jale,
Și 'ntinde — visul lumii ideale
Furându-mă... doar nici numai exist...

CIUPE ALEXANDRU

Într'adevăr să fie pășuri, să nu fie brutalități egoiste. Atari grosolanii ce nu sunt frământările sufletului grav torturat, ci durități izbucnite oriunde, încă și în cel mai ascuns unghiu al casei, — aceste cruzimi încetinel macină iubirea.

Nu cugete nimeni că dragostea bărbatului poate dăinuî numai până atunci, până când soția e frumoasă și tânără. Dragostea bărbatului trebuie să se înrădăcineze mult mai adânc, decât ca atari vanități și superficialități să o poată ofili. Cugete fiecare bărbat la aceea că, farmecele mamei, încinsă de cununa plăcută a copiilor săi, acești copii prosperi le-au răpit. Liniile feței mamei să le caute în fizionomiile copiilor săi și să se delecteze în ele. Aceste fizionomii sunt splendide tablouri care se pot compune succesiv din trăsăturile feții ma-

mei. Sunt așa, cum au fost odată ale mamei lor și care în prezent au încetat de-a mai fi. Pletele mamei încetinel devin argintii, dar ia privește numai pletele fiicii tale, nu-i așa că mătasa întunecată a părului miresii tale lucește în ele? Și oare nu grijile materne au îmbătrânit pe soția ta? Dacă te desfătezi în strălucirea oțelită a ochilor fiilor tăi, oare nu lumina ochilor soției tale o vezi în ei, pe cari odată i-ai văzut atât de fascinatori? ... Și dacă s'a frânt pupila soției tale, oare nu privegherea și plânsul sacrificat pentru soarta copiilor tăi a frânt-o? Nu fii orb și cu asta nu vreau să-ți spun mai puțin, decât aceea că, de ești bărbat, să știi a fi înțelegător și să nu uiți recunoștința.

Infidelitatea din viața conjugală este plagă iubirii. Păcatele omului — ce-i drept — nu sunt scrise pe fruntea sa, nu-mi pot imagina însă cum poate privi în ochii fiului său adulterul, fără să nu se surpe de rușine?! Inelul de logodnă n'are capăt, rotund fiind. — Fidelitatea conjugală să fie curată ca și aurul pur și să nu fie frântură pe ea. Dacă undeva, apoi aci desigur este oportun proverbul: „Sau totul — sau nimic.“ Pot să fie în viața conjugală tentații spre infidelitate, dar dacă undeva, apoi aci trebuie să spue limpede și determinat îndată la începutul începuturilor: „Depărtează-te dela mine Satano!“

Am vorbit despre păcatul bărbaților, ce poate omorî dragostea conjugală. Sunt însă și păcate femeiești sub cari încetul sucombă iubirea. Dacă-i incapabilă sau nu insistă nicicum la aceea, ca viața soțului ei să-o facă mai frumoasă, mai bună și mai ușoară. Întâiu în femeie, apoi în fiii și în fiicele ei ezitante se desvoltă înclinația spre fireseală și lux, vanitatea, dorul de-a provoca faimă, senzație, excitație cu orice preț, sau a se tolăni mai sus măcar cu o treaptă, decât unele. De aici apoi se naște gelozia ce prefăce în iad viața a doi oameni, deși viața lor ar putea fi paradisi și aici pe pământ.

Întâmpinăm oricâți soți conjugali, care pe o cale, dar nu împreună, cutreeră viața. Împart între ei, tot ce se împarte de regulă în viața conjugală, sufletele lor rămân însă streine. Poartă poate împreună

amarnicile sarcini ale conviețuirii; nimeni nu poate dubita însă în aceea că, suportarea unei astfel de vieți necesită multă vigoare, forță psihică și statornicie. Deși de multeori numai mâna lor ar trebui să o întindă după a celuilalt — și cealaltă mână s'ar așeza cu devotament în a sa — . . . Oameni orfani! pentru ce nu vă căutați unul pe altul?

Pentru ce sângerează atâtea inimi sub sarcina durerilor, sub care n'ar trebui să sângereze, dacă oamenii ar ști să fie niște oameni generoși, afabili, binevoitori?!

Cântecul primăverii

PENTRU F . . .

Ha! vino 'n zori de zi cu mine,
In codrul plin de flori și cânt,
Să vezi cum majestos revine,
Iar primăvara pe pământ.

Să vezi cum codrul înverzește,
Cum se 'ntorc cârduri de cocori,
Cum ciocârliă se rotește,
Și cum se 'nalță pân la nori.

Cum soarele de primăvară,
Cu raze binefăcătoare,
Deschide-a solului comoară,
Să crească floare, lângă floare.

Sunt flori chemate la lumină,
De forța vieții ne 'nțeleasă,
Când trece 'n haină de hermină,
Frumosa anului mireasă.

S'auzi în zori de zi cum cântă,
Un imn sublim în cinstea vieții,
Micuțe pasări ce te-alintă,
Cu cântul dulce-a dimineții.

S'auzi cum susură izvorul,
Cum apa-i rece cristalină,
Iși cântă printre pietre dorul,
Cu mlădieri de balerină.

E primăvara care vine,
Cu blând parfum de viole,
Cu nopți cu lună, nopți divine,
Și joc nebun de rândunele.

E timpul care ne robește,
Cu farmecul nemărginit,
Ce noi acorduri, ne răpește,
Din sufletul părăginit.

OCTAVIAN BOGDAN

ZEFLEMISTUL INCORIGIBIL

de I. MOȘNEAȚCHI

Ușa exterioră se deschise și din casă ieși tânăra doamnă Nicoleanu; pe braț avea o mantilă ale cărei încreșturi largi, ascundeau un geamantan mic. Tânăra femeie ieși cu nesiguranță; abia închise ușa și se păru că vrea s'o deschidă din nou. Dar, știind că aceasta nu se mai poate, ea oftă din greu și aruncând o privire discretă în juru-i, ieși în stradă. La colț se opri pentru a mai arunca o privire asupra casei, situată în una din străzile liniștite ale orașului B . . . și unde petrecu trei ani fericiți. Vântul îi trimise nouri deși de praf, și ea, lăsând capul în jos, își îndreaptă pașii spre gară.

Peste un ceas, bătea la aceeași ușă, unchiul George, un om mic de statură, ca de vreo 60 ani, îmbrăcat, cu toată vârsta înaintată, după ultima modă, cu o știință bravă și cu fața veșnic radioasă. Umorul, era trăsătura fundamentală al unchiului George. Se părea că știința vieții sale era să provoace răsul sănătos și să joace de bunăvoie rolul unui comic. A întrerupt nu de mult activitatea comercială și se șoptea că veșnicul glumeț posedă o avere considerabilă. La bătaia în ușă și chiar la sbârâitul soneriei, nu urmă răspuns. Unchiul George își pierdu rădarea; începu să bată din ce în ce mai puternic, dar rezultatul fu același. „Probabil că iau ceaiul în grădină,” — se gândi el și străbălând cărarea de lângă casă, se pregăti să strige! „Cu-cu-ri-gu,” dar în grădină nu se găsea nimeni. E mai mult decât sigur că Elena plecase în oraș — se gândi unchiul George, — consultând ceasul; Victor va veni abia peste două ceasuri, iar eu rămân deocamdată fără ceaiu. Ce ghinion! Începu să măsoare cărarea cu pași mari, agitat peste măsură. Deodată se opri. Dar ce ar fi — se gândi el — dacă i-ași speria? Câteva lucruri ascunse, câteva aruncate în dezordine, iar peste o jumătate de oră să viu, de par'că nimic nu s'ar fi întâmplat și să ascult cu nepă-

sare cum ei vor povesti tânguindu-se, despre furt Unchiul George sprijini o scară de perete, urcă până la fereastră, iar pe aci intră în casă. Roșu din cauza gimnastice ce fusese nevoit s'o facă, el își șterse fruntea umedă. Se odihni puțin, apoi străbătu dormitorul, intrând în salon, unde un petec de hârtie ce se găsia pe masă, îi atrase atenția. — „Scumpul meu Victor — era scris cu creionul — eu plec pentru totdeauna. Nu te învinuesc, căci la drept vorbind, mi-e milă de tine. Plec la acela pe care-l iubesc. Unicul remediu ce-ți rămâne ție de urmat, e următorul: să mă uiți, așa cum te voiu uita și eu. Elena.“

Continuare în numărul viitor, spuse ca de obicei, unchiul George. Dar scumpii mei... El nu înțelese adevăratul sens al scrisoarei, dar deducându-l privi mașinal în juru-i, șuerând a pagubă. Apoi, scoase din buzunarul vestei, ochelarii și agățându-i cu mâini tremurânde pe nas, citi din nou: — „Plec pentru totdeauna!“ Nu mă voiu mai întoarce — mormâi el. A fugit? Și-a părăsit soțul?! Ah, ce proastă, ce nemernică! Acest om, veșnic bine dispus, se lăsă pe scaun, de parcă îmbătrânise cu încă 10 ani. — Nu, e desigur o glumă, căută el să se consoleze; ei vor pur și simplu să mi răsplătească pentru ale mele... Da, dar ei nu știau doar că voiu pătrunde în casă prin fereastră... Deci, e adevărat. Începu să se plimbe agitat, trântind ușile cu furie, „La acela pe care-l iubesc.“ Absurd! Victor e un soț ideal. Pe semne că Elena s'a plictisit stând zile întregi singură, neavând nici măcar o servitoare. De ar fi avut o servitoare, acestea nu s'ar fi întâmplat. Niciodată nu le veneau musafiri și Victor însuși era un om atât de liniștit! Desigur că aceste argumente erau departe de a servi drept scuză pentru nepoata sa. Se lăsă pe scaun copleșit de greutatea durerilor. Sărmanul Victor! Nu-l vor consola nici florile din grădiniță, cărora el le poartă o grijă paternă. Elena nici nu se gândise la imensa durere ce-i va provoca.

Ticăloasa! Il voiu aștepta aci. Sunt curios să aflu cu cine a fugit. La urma urmei, asta se va afla. De așa fi venit cu un ceas în urmă, scandalul ar fi desigur

Amurg de primăvară

ȚIE ALEXANDRU

Cu sufletul scaldat în lacrimi blânde
Privesc în jarul viu al serii
Cum își îmbracă cerul primăverii
Vestmântul lui de stele tremurânde.

Dar tu ce faci în clipele aceste
Ființă scumpă depărtată?
Când eu privesc câmpia înstelată
Ce-și tremură luminile'n ferestre.

În farmecul acestei nopți senine
Privești și tu aceleași stele, poate...
Și nici nu știi că visurile-mi toate
Se'ndreapt'acum, cu raza lor spre tine...

MARA VEVERIȚA
Chișindu.

evitat îmi era doar atât de dragi! și el, sărmanul; — încheie unchiul șirul gândurilor. —

Cineva deschide porțița grădinei. Unchiul George privi prin fereastră, șonind: D-zeule! Este el! Victor! Ușa fu deschisă de o cheie și o voce veselă, zise: Sunt eu, Elena! Am reușit să mă eliberez azi mai de vreme de la serviciu; vreau să stropesc bine, iubitele mele flori. — Și Victor Nicoleanu intră liniștit în salon. — A, d-ta ești unchiule, exclamă el voios. — Bună ziua, răspuse celălalt abătut. — Ce frumoasă zi, — urmă Victor. Ești de mult aci? — Nu... nu-mi aduc aminte, mormâi unchiul. Victor zâmbi. Era răspunsul obișnuit al unchiului George. — N'ai băut încă ceaiul? — Nu. — Dar unde e Elena? — Nu știu, n'am văzu'o, răspuse unchiul evasiv. — Dar cum de ai intrat în casă? — întrebă Victor mirat. — Casa era încuiată, iar eu am pătruns prin fereastră, cu ajutorul scării. — Vei spune poate c'ai intrat în casă, în sbor, împrumutând aripi dela păsările cerului — replică tânărul. Elena, plecase pe semne în oraș după cumpărături, nu se aștepta să mă întorc atât de timpuriu. Nu-i nimic, vom prepara singuri ceaiul — Nicoleanu se duse în bucătărie. Unchiul George, îl

urmă. — Victor, porumbelul meu, — zise el însfârșit — am pentru tine vești rele. Fața lui Nicoleanu, căpătă o expresie de groază.

Vezi oare, Elena e plecată, mai bine zis fugită. Înțelegi? Plecată pentru totdeauna la... — Plecată?! — repetă Victor, sufocându-se. Unchiul dădu din cap. Dar deodată, Nicoleanu se însenină iarăși la față. — Glumeț mai ești unchiule, pe onoarea mea! — exclamă el, bine dispus. Era mai — mai să uit că am de-a face cu tine. — De astădată nu glumesc; ce ți-am spus, e absolut adevărat. — Nu, desigur că nu glumești, — tu nu glumești doar niciodată. — Repet: a fugit: Gândești-vă numai — răsă Victor — Elena a fost și nu mai este. A fugit. Aceasta e Elena mea? Motivele? Ne-am certat zi și noapte? Am ofensat-o totdeauna? Nu unchiule, pe mine nu mă tragi pe sfoară. Cunosc destul de bine glumele tale. — Ți-o voiu dovedi! — Vezi cum e de supărat, că nu-i reușește „gluma“, se gândia Victor. A fugit Elena? Nu frate, deastădată nu-ți va merge. — Citește! Ți e destul? — zise unchiul, întinzându-i scrisoarea. Victor, o citi distrat. — Aceasta, i ai dictat-o tu, desigur. Ori, poate că ea o scria în timp ce tu pătrundeai în casă prin fereastră? Crezi că n'am pătruns prin fereastră, răspunse unchiul supărat. Privește: scara se mai găsește acolo unde am lăsat-o. — Recunosc, că de astădată îți joci bine rolul. Te ai înțeles probabil cu Elena să mergeți împreună la teatru. — Ce absurditate! Te asigur că ceiace ți-am spus e adevărat. — Te așteaptă probabil undeva și tu, după ce mă vei fi tras pe sfoară, o vei duce-o la teatru.

(Va urma.)

VIZIUNE

Durerea mea e-un vis, în care tot
E violet și negru și albastru...
O ghiară neagră, aspră, de despot,
Lovește, crunt, în templu-mi de-albastru.

Și năruie, în svârcoliri nebune,
Tot ce-am clădit, ascuns, ca un sihastru.
Și totu-i violet și negru de cărbune...
Se sfărâmă în mine un templu de-albastru...

MIRON STEGARU.

Ispășire

de FL. LĂZUREANU

— Ta-a-ci! Taci.

— ?

— Ți-am zis odată să taaci! Țipă din nou lelea Maria și dispăru apoi ca o furtună, bombă-nind și afurisind.

Ilie tăcu.

Tăcu pentrucă știa el ce înseamnă a i se împotrivi lelei Maria, mai ales atunci când e la mânie. Și depănându-și în minte tot firul vorbelor asupritoare, cari în seara aceasta, par'că mai mult ca niciodată îl uluiseră, potop de gânduri posomorâte începură să-i turbure creierul.

Nu pricepea cum soarta, care fiecăruia îi este croită după legile drepte ale unei Divinități supreme, fusese așa de crudă cu el. Mama sa murise încă de pe când el abia începuse a se ridica, pe lângă scaune, copăcel; iar tatăl, rămas într'o extremă sărăcie la câțiva ani, când el deabea începuse a buchisi din abecedar, găsisese mai nemerit ca singur să-și facă sfârșitul, spânzurându-se în podul casei.

De ziua aceea, de amurgul acela de toamnă ruginită, cu ploii nesfârșite, când vecinii găsiseră pe tatăl său înșepenit în ștreang, își amintea acum. Parcă-l vedea cu mustața neagră, stufoasă și impunătoare, slăbit și cu ochii adânciți în fundul orbitelor.

— De ce se omorâse? Cine știe! Poate că... poate... și limba i se împleticea ori de câte ori căuta să pătrundă misterul.

— Dar mama? Ma-ma... ma-a-ma...

De nenumărate ori buzele lui înfrigurate repetau cuvântul acesta, care îi era atât de strein, dar blândețea fermecătoare și dulceața căruia, par'că o simțea.

Auzise doar dela alții că mama sa fusese o femeie tare harnică și cinstită și că murise de mult... de mult...

Fatalitatea mai făcuse ca și acel ce ținuse locul de părinte al său, nenea Onuț, ce îl adoptase în urma multor ciorovăeli cu lelea Maria, să se mute în împărăția veșniciei.

Lucrurile merseseră bine cât a fost nenea Onuț în viață, dar de când cu moartea lui, se făcuse o schimbare enormă. E drept, că lelea Maria, care nu văzuse cu ochi buni aducerea unui strein în casa ei, a unui strein care oricum pu'ea s'o stânjenească în multe ce se petreceau în lipsa lui Onuț, îl cam strânsese în pînteni și înainte, dar acum când era la largul ei, îl persecuta cu adevărat, fiindcă era stăpână și în casă și afară.

— Dumnezeu să-l ierte pe nenea Onuț, dar ca el numai găsești un om așa de bun. Păcat că avea răutatea asta de femeie în casă

— zicea adese Ilie.

— Oare dac'aş plecã? Voi găsi eu pe cineva . . . la cineva de lucru să pot trăi? . . . Dar aci se opri. Cum să se depărteze el de casa aceasta frumoasă, de lucrurile acestea care toate au să fie ale sate, numai ale sale — nenea Onuţ i-o spusese şi o consfinţise prin contract în ziua în care îl adoptase.

— Nu! Nu mă duc. El e mort. Iar ea până când . . .

Sângele îi clocotea în vine.

— O s'o omor! O s'o omor!

Trecuse de miezul nopţii. Ilie nu mai putea să adoarmă. Se svârcolea mereu în aşternut, iar gândurile îi ferbeau ca oala la foc: o s'o omor . . . o s'o omor!

Se dete jos din pat. Luă o secure ce-i căzu la îndemână şi se apropie încet de uşa odăiei în care dormea lelea Maria. Iscodi prinprejur apoi se opri şi ascultă. Inima îi bătea cu atâta putere de parcar îi vrut să-i spargă pieptul. Măinile şi picioarele îi tremurau ca de friguri. Creerul îi vâjâia ca viscolul printr'un geam. Iar gândurile i se risipiră fără ca să şi-le mai poată strânge asupra unei ocupaţiuni.

Deodată securea îi scăpă. Se produse un sgomot cum nu mai auzise el niciodată.

Fugi.

Când îşi dete seama despre cele ce erau să se întâmple, era departe. Plecuse aşa în neştiire, fără de aşi putea explica criza stranie a gândurilor sale. Şi acum, privind buimăcit bolta cerească, aprinsă de stele, sub povara desnădăjduirii, se lungi cu faţa în sus, pe covorul de iarbă moale înrourat şi adormi.

A doua zi, o duminică frumoasă, cu un soare dogorător, tot satul era în fierbere.

— Aţi auzilără ce s'a 'ntâmplat?

— Oare soro! Adicătelea el să-i fi furat?

— Pot face jurământ, grăbia Rusanda, care la ori ce era gata de jurământ.

D'auzi soro, reluă domol Ileana Floarei Moşului, ci-că prea rău l-a sfădit şi lelea Maria.

— Da. Şi-am auzit că l-a şi bătut — el om în toată firea după acum — şi că doar i-ar fi tot spus demult ca să plece că prea se simţea stânjenită, bag-seamă, — adăugă Sanda lui Petre Spătaru!

— Şi bine a făcut de-a plecat, continuă Ileana.

— Da, da. Să plece! dar să-i fure şi boii? interveni Rusanda. Doi boi aşa cum erau a Mariei lui Onuţ, în tot satul, auzi, în tot satul nu găseai.

Gălăgioase apoi, se pierdură în umbra porţilor înalte, alergând fiecare după treburile casei.

Lelea Maria, de dimineaţă alergase pela

primar, notar, pe la postul de jandarmi, spunând peste tot că nu se aşteptase să fugă „afurisătu” ba încă să-i fure şi boii. Ce-i drept — zicea ea — îi spusese eu de multe ori că-i dau drumul, dar asta i-o spuneam numai ca să se ştie de treabă . . . Să nu piardă vremea. Că, Doamne, chiar d'ar fi ajuns până acolo, să plece, nu l-aş fi lăsat. Ce mă făceam eu singură singurică şi nepulnicioasă cu atâtea pe cap? O, ierte-mă Dumnezeu, dar mai bine muream. — Să moară toate muerile când le mor bărbaţii!

Ilie dormise bine, acolo într'o atmosferă dulce, în îngânarea holdelor coapte de grâu, ce susurau în adierea unui vânt molatic şi'n îngânarea privighetorilor măiestre. Nu-i venea însă ca să plece. Stătea cu sufletul eterizat admirând, ceace numai cu câteva clipe înaintea unui splendid răsărit de soare se putea admira: satul cu turla în mijloc, sub panta de deal care închidea orizontul şi şerpuirea văiei printre sălciile umil plecate.

Dar cum stătea acolo extaziat, un nour de tristeţe îi atinse fruntea lui brăzdată prea de timpuriu. Îşi aduse aminte că atunci când plecase, porţiţa dela ogradă rămăsese întredeschisă şi cum boii, pe care numai zilele trecute îi cumpărase lelea Maria şi erau pe afară, se prea putea să fi eşit.

— D'or fi eşit de bună samă pe mine m'or învinovaţi.

Dar repede se risipi orice gând de teamă că soarele arătându-se de după o stâncă îndepărtată, îşi destrăma acum bogăţia-i orbitoare de raze, revărsând-o peste lanurile împodobite cu mărgăritarul stropilor de rouă şi îl târă într'o toropeală plăcută.

— Cât de minunate sunt lucrurile mâinilor Tale Doamne! Atunci un dor nebun de a se reîntoarce îl cuprinse. Nu de a se reîntoarce însă în casa lelei Maria, unde avusese atâta de suferit, ci pentru a se duce să mai sărute odată ruina pereţilor străbuni, între cari văzuse prima dată lumina zilei, lumina aceasta de care acum se bucura atât de mult.

După prânz, ca în toate duminicile, se încinse sub nukul lui Moş Indrie, o horă de îşi era mai mare dragul. Lăutarul Ieremie cu capul plecat într'o parte, strângându-şi lăuta lui dragă, trăgea pe strunele-i unse, aci domolinştit, aci cu atâta foc de n'auzeai decât un potop torenţial de sunele bizare.

Flăcăii, aprinşi par'că de focul cu care le cânta, săreau rupând pământul în călcăie şi învârtind faţa pe loc numai ce auzeai:

Frunză verde păpădie

Zî țigane Ieremie

Zi-i mândruţei de noroc

Zî țigane mai cu foc.

Iar din aripa cealaltă.

Zi măi rupești-s'ar struna
Zi-i țigane, zi-i într'una

Zi țigane Ieremie
Iară verde iasomie.

Nevestele mai tinere și mai în vârstă, stăteau pe pajiște mai deoparte, regretând par'că zilele prea scurte ale tinereții lor și vorbeau între ele.

— Fă, dară tu ai văzutără cum au dus pe Ilie?

— Cum să nu. Am fost chiar lângă ei când l-au prins.

— Și l-au întrebat ceva?

— Nu. Doar l-au luat înainte și l-au dus. Ba jandarmul cel înalt, știi, l-a și lovit, cum e el așa întrecut.

— Săracul! Și poate nu-i vinovat.

— Ei! Și să fi văzut câtă lume! Toată ulița cea mare l-a petrecut până afară din sat.

— Unde ziceau că îl duc?

— De-bună-samă să-l închidă la secție.

— Nenorocitul . . .

Cu mici întreruperi, hora continua în umbra nucului și strigăturile numai conteneau.

Zi țigane, zi măi zi
Până mai e încă zi.
Iar țiganul răspundea și el din când au când
Zic mă zic dar ia să joci
Nu numa' mereu să tocii.

Și mai tare strângându-și lăuța sub bărbie, trăgea cu alăta pasiune încât făcea pe un altul să strige:

Așa . . . zi și zi-i cu dor
Zi pe placul mândrelor
Verde frunză de mohor

Aproape să dea soarele în asfințit când iată se apropie un străin.

— Cu bună vremea, oameni buni!

— Cu bună să fie bade. Dar ce vești?

— Da iaca . . . Adusei boii ce i-am vândut mai deunăzi vădanei lui Onuț d'aici — cred că i-a scăpat — dar nu știu unde stă.

— Cum? Adecă nu-s furați! Maică sfântă!

Și uitând cu toții jocul, care mai de care povestind întâmplarea, porniră droaie pe uliță, spre casa lelei Maria.

Aceasta cum îi văzu, înmărmuri . . .

— Uf! proasta de mine. Și puteam ști că i-am mai scăpat odată! Și pe Ilie l-au dus și l-au bătut ca să spună un neadevăr — să spună că i-a furat el. Ce să fac?

Ion Florea lui Pavel o luă însă de o parte și o liniști.

— Las' că nu o să piară lumea până

PE GÂNDURI . . .

Deși pierdută pentru mine
Ai fost și ești sublimul meu
Și-astfel mă pierd gândind la tine,
Cu rugii fierbinți spre Dumnezeu.

Al primăverii cânt și flori
Ce întâlnirăm la răscruce . . .
E vina soartei . . . și-a vieții,
Că am simțit ce-a fost mai dulce.

Dece-ai plecat eu nu știu spune
Nici nume nu mai știu să-i dau,
Durerea ce o port în mine . . .
E tristul cânt al lunei Mai.

Poate'n cartea vieții mele
Scris-a fost să plâng de-apururi
Și să caut mângăiere
În a mele triste gânduri.

GH. STANCIU

măine și atunci o să te duci până la închisoare, la secție.

. . .

Ilie nici nu-și puten da seama cum ajunsese acolo. Inchis între patru pereți goi și mucegățiți, se uita buimac la ferestruica ce era prea mică și prea sus și care avea niște gratii ruginite printre cari luna îi strecura un fascicol de raze până acolo în fundul mormântului.

Prin creier îi trecu un gând ca o fulgerare. Cum s'ar ridica să vadă priveliștea frumoasă de afară ce poate se 'ntindea, chiar de acolo, de sub fereastra aceea, până departe-departee, unde petrecuse într'un revărsat de zori atât de minunat, desfătându-și sufletul.

Inchise ochii și ca în vis vedea: satul cu turla în mijloc, șerpuirea leneșă a văiei printre ierburi înalte, sprinceana de deal ce închide orizontul; cum apoi învîns de doruri, se reînnoarse; cum, când trecuse pela răscruce, îngânase o binețe nevinovată jandarmilor, cari în loc de răspuns l-au arestat.

Pentru ce să mai trăiască el de-acum? Pentru cine?

Prin întunec i se părea că vede toată mulțimea aceea ce-l petrecuse dealungul satului.

— Uite tâlharul!

— Tâlhar? Va să zică de aci înainte toată lumea o să se ferească de el ca de o piază rea. Toți o să-l arate cu degetul. Toți o să-l ocolească.

Intr'un pod scund de casă — departe —
vedea cum un om, tot așa de singuratec ca și
el și tot așa de huiduit, se legăna mulțumit
într'un ștreang.

Se pipăi.

In cioareci își simți cureaua tare și cam
lungă pa care i-o adusese Ion Zăbavă, când
terminase cu serviciul militar.

— Cred că nu se va rupe.

Intr'un ungher dădu peste un butuc foarte
potrivit, pentru că apropiindu-l de fereastră și
urcându-se, ajungea tocmai bine cu mâna la
unul dintre fușteii încrucișați.

Scoase cureaua. O petrecu prin cătaramă,
apoi capătul petrecut, îl legă de fuștel și-și
vări gâtul.

Butucul se răsturnă

Ca răsărind dintr'un val de ceață, i se
năzări casa mică, dărăpănată de vremuri, cu
streașina la pământ și înecată de cucute: casa
părintească. Alături, casa înaltă, din pragul
căreia i se împărțeau porunci severe...

Când lelea Maria deschise dimineața ușa
secției, bucuroasă că Ilie va primi eliberarea,
în fața tabloului, cu un țipăt, căzu leșinată...

EPIGRAME

UNUI NEGATIV

„Nu“ e vorba ta mai deasă,
De și vorbe sunt destule!
Alta ce-ar putea să iasă
Dintr'un creier plin de nule?!

GEORGE BOTA

UNUI SCRITOR

Scrie și compune, strașnic
Fraze lungi, încet corect,
Dar, la urm 'abia observă
Că-i lipsit de... subiect.

LEONIDA FELEZEU

UNUI COLEG

Că ai dragoste de carte
Tu ce te numești David
Nu știu multe, dar știu una,
Că de pudră ești... avid.

La Flèche

UNUI TAPEUR

Sunt pușini în astă lume
Cari 'n cântec simt aleanul...
Când tu cânți, se poate spune
Că îl simte și... pianul!

IONEL FRUNZETTI

Poem în proză...

Mi-e dor de tine...

de Miron Stegaru

*Dacă, în cântecul său, muezinul ar striga
stelelor durerea lumii întregi;*

*Dacă, în dangătul clopotelor ar plânge în
tremur prelung, lacrimile sufletelor moarte;*

*Dacă, în jalea lor, copiii părinților plecați, ar
striga către EL, spunând în țipătul lor otrava
amară a plânsului ochilor lor; dacă toate gla-
surile s'ar îmbrășișa împletind un cânt sălbatec
și barbar, n'ar supune în vigoare și întunec
negru, urletul sufletului meu, svârcolit în ghiara
neagră, sinistră, și de oșel, a suferinței.*

*Lumina albastrului de azur, a ochilor tăi,
scrâșnește în adâncimile sufletului meu, crișa
neagră și sinistră a durerii!*

*Iubirea mea, e un sicriu negru, îngropat
în care nu pot vedea decât noptea de cărbune a
duhului meu, în care — lumină — te văd.*

*În durerea mea — fântână adâncă —
m'am afundat, ca discul îngropat și șters al
lumii, luciul apei adânci și reci, și nu văd de-
cât un colțișor de cer albastru, departe...
departe... sus — chipul și ochii tăi mari de
albastru — azuriu și lumină...*

*Argint întins — coardă — sufletul meu
vibrează prelung, amar și cenușiu, ca ropotul
apei prea rece al ploii, sub degetul diafan, greu
și aspru al gândului. Ella!...*

*În casa mea tristă și albă, albastrul ochilor
tăi, n'a mai împletit, cu răs-u-și de aur topit cu
aramă, cunună de viață și cântec...*

*Aud cum râde, în mine, și sapă durerea
scrâșnind.*

Mi-e dor!...

Vin!...

Te aștept!...

CÂNTECUL VALURILOR

de EUGEN CEONTEA

Stau pe marginea râulețului . . . Deasupra mea o salcie plângătoare își apleacă tristă crengile-i înmugurite . . . Soarele răsară și-îș aruncă razele-i binefăcătoare asupra râulețului, care curge lin, cântându-și de veacuri cântecul trist . . .

Câte mistere nu se ascund în apa-limpede . . . Câte gânduri încredințate lui nu duce albia-i tristă. Un murmur vecinic e cântecul lui. Val peste val se aruncă distrugându-se, ca și lupta zilnică a omenirii . . .

Așa cum se împrăstie apoi micile valuri isbindu-se de mal, așa se împrăstie și și visurile noastre, cari visăm mereu nemărginitul.

Își cântă râulețul cântecul vieții, poate nesfârșite, iar omul își cântă tristul său cântec, care se sfârșește, când cântecul ar fi mai frumos . . .

Sălciile, florile, pietrele și soarele îl ascultă, iar din văzduh cad lacrimi de rouă asupra florilor . . .

Sunt lacrimi de tristețe, sunt lacrimi vărsate de veacuri. Râul le vede . . . Valurile lui se sbuciumă văzând atâtea lacrimi, ce curg din ochi nevinovați . . . Văzduhul le varsă ascultând vechea poveste tristă a omenirii, încredințată micului și tristului râu . . .

Cerul lăcrimează și totuși inima oamenilor rămâne rece . . . E mai om râul, decât omul . . .

Cântecul trist care povestește vechi suferințe, a înduioșat soarele, iar el caută să usuce cu căldura lui, lacrimile căzute.

Dar un nour îl împiedecă să pătrundă la pământ, ca o pânză discretă, care nu vrea ca tristeța-i să fie turburată... Plouă... Torente de lacrimi se scurg spre pământ, iar râulețul le privește, ca o mamă copiii săi... le duce mai departe și valurile lui cântă înainte cântecul trist al pământului.

Cine cunoaște acest cântec, pierde ve-

selie, pierde bucurie iar în urechile lui sună aceleași note triste, acelaș preludiu... Acela cunoaște suferința... Se depărtează de această lume a suferinții, înfiorat... se așează la marginea râului... se destăinuște lui... și-i încredințează marea lui taină...

Iar râul își urmează calea-i de veacuri, cântându-și veșnicu-i cântec trist...

„POPASURI PE MARGINEA VIEȚII“

AFORISME

O, iubire! Cât ești tu de mare față de micimea pământescă și câte milenii, pământeni te au socolit menită numai să le dai lor fericire! . . .

*

Precum credința este lumina sufletului, astfel iubirea e lumina inimei.

*

Să nu dorești niciodată prea multă popularitate la femei.

*

Nimic nu poate fi mai plăcut decât iubirea, nimic care să te îndemne a trăi.

*

O inimă fără iubire, e ca un trup fără suflet.

*

Nu disprețui iubirea nimănui. Iubirea fiecăruia e idealul ce și-l impune a-l realiza.

*

Credința e simbolul existenții.

*

Iubirile cele mari nu întotdeauna sunt și cele mai elocvente.

*

Nimic nu poate fi mai fad la un bărbat decât cinismul și infidelitatea lui.

*

Făceți să vibreze iubirea:

Iubirea care nu vibrează face ca inima să sufere până când este răpusă.

Ionel Marinescu

Poezia poporană

de IONEL MARINESCU

Înaltă putere de creație, sublim suflet de dominant pitoresc, se ascunde în național, legendara producție a fiilor țarinii și crângului românesc.

Multe furtuni și mulți nouri, acoperind ce-rul câmpiilor noastre, când soarele își trimitea razele pe glia însângerată sau scaldată de lacrimi, în cale-i erau sorbite de sufletul plugarilor și răsfărânte în unde de dulce și melodi-oasă poezie.

După nouri vine soare, după jale și pră-păd petrecerile și veselia nețărnută, când alea-nul sufletului se spune în voie.

Urgiile barbare lăsară în urmă multă plân-gere și râvnă, însângereare și nimicire, iar fuga-rul la adăpostul stâncilor, sub freamătul frun-zelor, se simția cuprins de melancolia amintirii, de jalea trecutului.

Se naște doina.

Din gură în gură, din ținut în ținut, se re-vărsă în valuri de înălțare sufletească, de stava naturii și eroilor naționali, cuprinzând și înlă-țuind inimile și sufletele românești.

Ecoul sufletului românesc își găsește ră-sunet în inima și pe buzele oricărui înfrățit, cu brazda ce-i duce mai departe versul, care nu se poate cânta decât într-o singură limbă „lim-ba românească.“

În mijlocul petrecerii se naște cântecul de veselie, ce saltă simțirea și pe a cărei coarde vibratoare se strunește dragostea de li-beritate fără frâu, în mijlocul codrului.

De mult, din vremi de tistă amin-fire, poezii necunoscuți ai poporului, sau mai bine zis, din popor, au dat glas simțirii și sbuciumului întrupat în ei, și din ceața tre-cutului, iese scânteietoare unda ce-o revarsă frumosul întrupat în poezia armonizată. Nu pu-tea să facă altfel poporul acesta, trăit în poe-zia și cântecul sălbatec al codrilor, în cântarea undelor de ape cristaline, în fâșiitul grânelor în marea nesfârșită a lor, și'n cântece sublime de mii de păsărele, decât să încâlzească cu armonie simțitoare versurile produse de sbu-ciumul său sufletesc.

În vremuri rele, apar oameni cu simțirea națională superioară „haiducii,“ iar dreptatea și faptele bune erau uitate, de oarece, poporul ca o recunoștință i-a eternizat

Pe lângă boi, sau în călătorie, au dus cân-tecul din loc în loc, dintr'un ținut într'altul.

Vibrarea profundă a cântecului poporan, a trăit și trăiește în fiecare din suflete, în bu-

curie că și'n restrîște, căci fiecare din undele lui, din undele ce revarsă, este frântură din inima lui, frântură din sufletul lui, este bucuria sau durerea lui.

Și cea dântăiu poezie, cel dântăiu vers, a fost făcut de popor la fântână, legat de amin-tirea vre-unei iubiri, la coarnele plugului, cu-prins de vre-un dor sau coplesit de mulțumire sufletească sau, sub poalele codrului, în foșnet de frunze. cântec de păsărele, susur de ape și adăpostit de stânci.

Poezia poporană a fost tsvorul nesecat și începutul literaturii culte, isvorul nesfârșit din toate timpurile și locurile.

Iar din mijlocul verdeței și a codrilor se-culari, în mijlocul și din mijlocul cărora s'a ri-dicat poporul românesc, românul a rămas cu o nețărnută iubire de natură și verdeța ei. De aceea când primăvara natura reânvie și mu-gurul înverzește, românul renaște cu natura și din această cauză mai toate cântecile românești încep cu „frunză verde“, cum spune bătrânul bard!

Această poezie poporană, a fost așa de reușită, încât Alecu Russo socotia că numai în ea se găsește nota specific românească. „O poezie“.

Adevăratul poet, poporan a fost Gh. C. ș-buc „poetul țărănimii“, care el singur spunea, că: dacă n'ar fi urmat la școală, ar fi rămas poetul satului. —

SONET

D-rei C. B.

În câmpul larg smălțat de flori
Ce-și scaldă marginile în zare
Renaște lira și tresare
De seva nouă'n reci fiori.

Cu ochi din cer și păr din soare
Primăvara, scoborâtă pe aripe de cocori,
A pus în câmp parfumuri și culori
Și'n val ușoară legănare.

Dar câmpul sufletului meu?
Cât e de trist și pustiit!
Furtuni și ploii îl bat mereu.

Eu cat să-l smulg din negura adâncă
Dar gândul meu se pierde ca n'tr'o stâncă
Căci toamna'n el pe veci s'a cuibărit

J. Rădulescu Râmnic

Oameni, idei și fapte

Expoziția de picturi și caricaturi: Dimitrie Șeptilici

În timpul dela 18 Iunie la 1 Iulie a. c. D-l D. Șeptilici, până în prezent cunoscut doar ca z'arist, în saloanele Casei Naționale din Oradea, și-a expus produsul muncii sale dintr'un nou domeniu.

A expus publicului Orădean peste 150 tablouri (picturi și caricaturi).

Am remarcat următoarele tablouri și caricaturi suficient reușite: M. S. Regele; D-l ministru Crișan; D-l Primar Gelu Egri; D-l Prefect Popovici; D-l Dr. Roxin Teodor; D-l Chestor Popovici; D-l Int. Maior Vasilescu; D-na Pipi Pop; D-l Căpitan Frumușeanu; D-l George A. Petre; D-l M. Samarineanu și D-l George Bota.

Din trăsăturile penelului pe pânză, din expresiile și umbrele prinse în creion, pe carton, din evidențierea caracteristicilor fizionomice a multor persoane din Oradea, în caricaturi, s'a constatat că D-l Șeptilici este pătruns de spiritul de observație și că are o îndemănare destul de pronunțată și pe acest tărâm.

Când perfecțiunea va atinge nivelul talentului (deoarece nu are nici o pregătire în Academia de Arte Frumoase), credem că va fi încununat de succes deplin.

În prezent autorul se poate socoti un autodidact.

Cum intenționează a pleca la Paris pentru a urma acolo Academia de Arte frumoase, urăm subtilului maestru, succes și progres la muncă.

ION MIUȚA;

Plângi suflete (poezii)

În urma războiului mondial, doar ici și colo, într'o proporție incalculabilă față de scriitori, câte un suflet loial înclinațiunei sale, mai dă la iveală și câte un volum de poezii.

Și cu drept cuvânt, poezia, după cum a fost neglijată de mulți din acei ce

au talentul a o scrie, tot astfel a fost neglijată și de cititori

Oare câți din cei ce văzând micuțul volum de poezii „Plângi suflete” au gândit că în el se află atâta sentiment, atâtea simfuri și atâta durere înmormântată! ?...

În acest volum, pretutindeni predomină voalul negru al melancoliei.

Cuvintele sunt mărețe, imaginile bine prinse, amărăciunea și durerea bine descrisă.

Plângi suflete, hoinar, în miez de [noapte,
C'ai rățacit destul, pe căi haine
o rază de lumină, pentru tine,
nu se zărește, suflete, în noapte...

Lângă durere și suferință apare însă și ideea patriotică:

Mă simt legat
În vine, sângele, începe să [svâcnească;
și de mânie, foc aprins,
mă lupt cu acei păgâni
ce vor să mi-o răpească;
Mi-e singura avere rămasă din
bătrâni...

În fața durerei, că prea de tânăr se va stinge din viață, ideea fixă îl obsează:

Drum
Ca vulturul rănit în sbor
cad la mijloc de drum, sdrobot;
Tovarăși mi-e dorul, suferința
și nu mai știu de unde am pornit...

Amurg pe văi
E liniște'n pădurea de stejari,
o cucuvea de-asupra-mi a sburat
și m'a ales pe mine, dintre toți
să-i dau tribut... m'a'nfricoșat...

Vers Bacovian
Orașul doarme'n liniște de plumb;
se joc strigoi'n el nestingheriți;
— copiii ai vremii, răi și rățaciți —
și peste tot miroase — a mort și
[plumb...

Din sanatoriu
Sunt rămășițe scumpe din trecut,
un colier de perle sufletești;
când iar vor înflori, la primăvară,
nu știu Domniță de mai mă găsești..
În câteva poezii tot atât de frumoase
și reușite schițează și natura:
Toamnă provincială

Aleele par toate văruite,
Copacii plângători, cu mâini de vală,
cu vârfurile vor în cer să bată;

Noapte de vară
Luceafărul, cădelnițează
grânile,
ce rād la lună,
și-un bondar, naiv, schițează
în revisiă, — găzele...

Uitare
Un plop îmi pare că se roagă în [amurg
și'n larg de zare își trimite psalmodia
plânsului de toamnă 'ntârziată,
brăzdând cu sulii, de uitare,
[melodia...

Regretul amintirilor din viață le zugrăvește tot atât de bine, în lirism:

Drum păgân
Mi-s dragi icoanele din amintiri,
în nopți cu lună și'ntâlniri
și tot mai mult ași vrea să [le'ndrăgesc...
pusliu e drumul care îl străbat
mi-ai spus să plec departe... și-am
[plecat
cu amintirea ta îmbătrânesc...

Iubire
Și te-am crezut tovarășă eternă
dar mi-a rămas durerea, astăzi, pernă:
și mi plâng, pe la rescruci, amar,
[destinul...

Volumul de față, înglobează în total 29 poezii, în 32 pagini.

Sperăm ca în al doilea volum de poezii ce D-l I. Miuța îl are în manuscris, să găsim o tehnică mai perfectă, un material mai bogat și mai original, în care analiza să se poată face cu mai multă ușurință.

O seara românească la căminul „Crișana”

Școala Militară de Adm. și școala specială de Adm. din București sub direcțiunea D-lui Int. Colonel St. Miulescu au fost în călătorie de instrucție, în orașul nostru, pentru zilele de 17 și 18 Iunie a. c.

D-l Int. Col. St. Miulescu a fost însoțit de D-nii: Intend. Maior Ureche I., Int. Capit. Mitache M. Căpitan Cazacu C., Adm. Lt. Cazacu Gh. și

Adm. Lt. Padureanu.

În seara zilei de 17 Iunie după ce elevii, conduși de comitetul de direcție și întregul corp ofițeresc de intențență și adm. din garnizoană, au vizitat fabrica de bere Dreher-Haggen maher și băile Episcopioa și Felix, au luat o gustare la Căminul Clubului Crișana.

După gustare, Dl Int. Maior Vasilescu L. în câteva cuvinte, amintind de M. S. Regele, a urat elevilor „Bun-sosii”, iar comitetului a adus laude pentru cinstea cu care a onorat garnizoana Oradea.

Elevii în cor, au răspuns cu: Imnul Regal și Mulți ani trăiască. În urmă parte din elevi și anume: Borș Vasile la pian, Motoc C-tin la vioară și Mihăescu G. solo-tenor, au executat o arie românească. Borș Vasile, executând singur apoi la pian „Doina Oltului” și alte câteva melodii românești, a dat dovada unei tehnice desăvârșite.

În continuare corul elevilor, de sub conducerea elevului Enescu C. a executat: „Zău Zău”, „Când aud cucul cântând” și alte melodii; solo cântând elevul Vasilescu Savin cu o clară și profundă voce de bariton.

Publicul asistent, foarte emoționat, a răsplătit pe cei vizași cu nesfârșite aplauze.

Această seară românească a fost viu comentată la Oradea, elevii Școlilor Militare de Administrație din București lăsând o frumoasă impresie.

D-l I. Mișu, autorul volumului de poezii: „Plângi suflete”, are gata în manuscris un nou volum de poezii: „Miresme pentru suflet” și o piesă teatrală: „In flagrant delict”.

Dl Ion Negruș, autorul cunoscutului roman „Carmen”, are gata în manuscris un nou roman intitulat „Nebunul” cu caracter psihologic.

În prezent caută editura care să îl tipărească.

D-na Marian Paula, D-ra Erdei Ileana și Dl Aurel Tripon, elevii D-nei Rita Mărcuș s'au reîntors dela concursul internațional de canto din Viena.

D-na Marian și Dl Tripon au luat „diploma de onoare” dela comitetul aranjator iar D-ra Erdei „certificat de laudă” dela cei mai mari impresari din capitala Austriei. Felicitări.

D-na Inv. Elena Lungu n. Murgu a dat la iveală o frumoasă broșură înglobând două piese de teatru pentru copii „Primăvara” și „O șezătoare la munte”, aranjate în versuri.

Fără a intra în amănuntele tehnicii versurilor din aceste bucăți, subiectul și forma nu lasă nimic de dorit. În plus, pentru faptul că simte atâta în-

clinașiune maternă pentru educația copilășilor școlari și să le pună la îndemână isvoare de lumină, ne măgulește peste măsură.

Pentru munca deșusă aducem toată lauda neobositei dascălîțe. Broșura a fost tipărită la tipografia Scrisul Românesc Oradea.

Linia Nouă Anul 1 No. 3 luna Iunie 1933.

Această revistă literară, în formă de ziar, care apare la București sub conducerea D-lui Stelian Metzulescu, ca tehnică e ireproșabil tipărită iar aranjamentul materialului, mai mult critică literară socială, e făcut cu cel mai bun gust.

Ca fond al articolelor e de ajuns să cităm numele câtorva talente și nume de persoane consacrate scrisului, pentru a se deduce valoarea acestei reviste sociale literare și artistice.

Proza e semnală de: Prof. univ. G. Murnu ce în articolul „Spre înfăptuire” susține un documentat adevăr; și de D-nii: Stelian Metzulescu, Prof. Paul Papadopol, G. V. Bacavia, Sm. M. Vizirescu, Prof. univ. Em. Antonescu.

Poezii semnează: Al. Iacobescu Olt, Geny Popa, Evasia Peretz, Aghata G. Bacovia, Dem. Basarabeanu, Coca Farago, Cor. st. Graur și Gh. St. Cazacu ce cu „Simfonie” susține poezia acestui număr dovedind în continuare caracteristica sufletului său idealist și veșnic melancolic:

M'a coveșit sublimul ca o apă
Ce se revarsă peste stăvilare;
Iubirea ce o'ncercăi fu atât de mare
În sufletu-mi cât n'a putut să'ncapă.

Revista încheie cu o documentată și justă cronică. Face frumoase și apreciate recenzii

Ideia Națională este titlul unui nou ziar românesc ce apare la Buzău sub direcțiunea cunoscutului scriitor și poet: Avocat N. Manolescu.

Din „Cuvânt înainte” se poate deduce cu prisosință simțimentele acestui ziar. Prin acest cuvânt încheie astfel „Nu începem ci continuăm. Ce vom face? Ne vom supune menirii noastre, vom primi și executa poruncile ideii naționale. Mai lămurit. Vom curge cu hotărârea de a nu ne rălăci prin putrede smârcuri stătătoare, ci a ne rostogoli hojma, la umbra Negoiiului, în matca adâncă și bolovănoasă a Dunării neamului.”

Urăm noului ziar propășire și viață fără de sfârșit.

UN NOU ZIAR ROMÂNESC LA GRANIȚA DE VEST. „Timpul Nou”.

Lipsa ziarelor și revistelor ce se tipăresc aici la Oradea, în fața foarte multelor ziare și reviste minoritare, era cât se poate de mult simțită. În afară de revista noastră apare regulat „Gazeta de Vest” organ de afirmare națională și „Ecoul” revistă politică.

De câteva zile însă, la ideea noastră se asociază un alt ziar românesc „Timpul Nou” de sub conducerea D-lui Avocat Roman Tacian și a cunoscutului ziarist Ion Victor Magdu.

Acest ziar cotidian, pentru întreg Ardealul, se ocupă cu chestiuni generale de nuanță socială și informativă, fără a fi de vre-o culoare politică până în prezent, astfel cum susține și articolul din No. 5, 22. VI. 1933.

„Ziarul „Timpul Nou” a fost scos la dorința publicului românesc, care între cele multe ziare minoritare din această provincie a simțit necesitatea unui cotidian românesc pur informativ, fără vre-o culoare politică s'au de partid.

„Ziarul „Timpul Nou” stă la dispoziția și în serviciul publicului românesc, dela care în munca noastră grea așteptăm să ne stea în ajutor și pe mai departe citind și răspândind ziarul.”

Urăm conducătorilor spor la muncă iar ziarului viață lungă și cu foloase pentru întreg poporul românesc.

PANA LITERARĂ. Anul 1. No. 1, Iunie 1933.

Publicație lunară de critică, literatură și polemică, ce apare la Rădăuți în 8 pagini — format ziar.

D-n conținutul „în loc de cuvânt” se vede idealul măreț, către care tinde această revistă, pe tărâmul literar românesc.

În ea am întâlnit două merituose articole de critică: „Despre bazaconia generației de ultima oră” de M. Str. și „În jurul literaturii tinerei generații” de Tudosie George.

Un interesant articol de polemică „Pericol latent” semnează Aurel Putneanu.

Lucrări de proză mai semnează: C. Moroșanu = Ideologie; I Crețeanu = Ciprian Porumbescu; F Ozar = Jan Bart; și alții.

Poezia e susținută de: 1. Teofil Lianu care în „A doua elegie” se vede îndeajuns vocabularul bogat de cuvinte mărețe de care se servește a înbrăca potrivit de bine imaginile prinse în subiecte din natură. 2. E. Ozar prin frumoasele și liozoficile cuvinte din: „Am vrut să știu” și 3. Ionel Crețeanu cu frumoasa și bogata inspirație în stil Eminescian din „O! dumă'n sbor cu tine...” și „Ași vrea să-mi spui”.

Face frumoase recenzii.

Urăm confratelui comitet spor la muncă iar revistei să pășească încununată cu lauri, în viața literară, pe calea neperirei.

(g. v. g.)

Citiți ziarul „Timpul Nou”

